

Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΕΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΩ, ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΒΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑΝ (1685 - 1715)

ΥΠΟ

ΙΑΚΩΒΟΥ Τ. ΒΙΣΒΙΖΗ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ συζητήσεως μετὰ τοῦ ἐν Βενετίᾳ ἀγαπητοῦ φίλου κ. Κ. Μέρτζιου, ἀ. μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, περὶ τοῦ ἐγερθέντος ζητήματος ἐνώπιον τῶν Ἀρχῶν τῆς Βενετίας διὰ τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς ὡς Μητροπολίτου Πατρῶν τοῦ Χριστοφόρου Ἀντωνοπούλου¹, μοὶ ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ ἐξετάσω γενικώτερον τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τὴν Βενετοκρατίαν. Ἐκ τῆς γενομένης δὲ σχετικῆς ἐρεῦνης μου εἰς τὸ ἐν Βενετίᾳ Archivio di Stato ἀνεῦρον ψήφισμα τῆς Βενετικῆς Γερουσίας τῆς 19 Μαΐου 1696, ἀποσταλὲν πρὸς τὸν Γενικὸν Προβλεπτὴν τοῦ Βασιλείου τοῦ Μορέως, κανονίζον λεπτομερῶς τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τούτων εἰς τὰς ἐκάστοτε χηρευούσας ἑδρας. Τὸ περιεχόμενον τοῦ ψηφίσματος ἀποτελεῖ δεῖγμα ἐπιβεβαιοῦν ἅπαξ ἔτι τὴν ὑπὸ τῆς Βενετικῆς Δημοκρατίας λαμβανομένην ἐξαιρετικὴν πρόνοιαν διὰ τὴν διοίκησιν τῶν ὑπ' αὐτῆς κατεχομένων χωρῶν, ὡς καὶ τὸ μεμελετημένον καὶ τὴν ἀριότητα τοῦ ἐφαρμοζομένου παρ' αὐτῆς διοικητικοῦ συστήματος. Αὕτη ὅχι μόνον προέβλεπε καὶ ἐλάμβανε νομοθετικὰ καὶ διοικητικὰ μέτρα διὰ τὴν ρύθμισιν κάθε ἀξιολόγου θέματος ἀφορῶντος τὰς κατεχομένας χώρας, ἀλλ' ἐφρόντιζε πρὸς τούτοις, ὅπως τὰ μέτρα ταῦτα ἀσφαλίζουν τὰ συμφέροντά της, χωρὶς ὅμως ν' ἀντίκεινται καὶ νὰ θίγουν κατὰ βάσιν θεσμοὺς καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων, καὶ δὴ τὴν θρησκείαν των.

Εἰδικώτερον ὅμως ἐκ τοῦ ψηφίσματος πληροφορούμεθα νῦν τὸ πρῶτον, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκδόσεώς του ὑφίστατο ἐν Πελοποννήσῳ ἡ συνήθεια τῆς ἀμέσου συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐπισκόπων. Τοῦτο, διατηροῦν τὴν συνήθειαν αὐτήν, προβαίνει συγχρόνως καὶ εἰς τὸν λεπτομερῆ κανονισμόν τῆς διαδικασίας τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν του τόσον τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκ-

¹ *Νέος Ἑλληνομνημῶν*, ΚΑ' (1927), 368 - 9. ΣΤ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ, *Ἱστορία τῆς πόλεως Πατρῶν* (ἔκδ. β' ὑπὸ Κ. Τριανταφύλλου) (Πάτριαι, 1950), 485.

² Περὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τὴν Βενετοκρατίαν βλ. Α. ΡΑΝΚΙΟΥ (μετάφρ. Π. Καλλιγᾶ), *Περὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Ἐνετοκρατίας (1685 - 1715)*, εἰς Π. ΚΑΛΛΙΓΑ, *Μελέται*, Β' (Ἀθῆναι, 1898), 119, ἐπ. Θ. ΚΡΙΜΠΑ, *Ἡ Ἐνετοκρατουμένη Πελοπόννησος (1685 - 1715)*, εἰς περιοδ. *Πελοποννησιακά*, Α' (Ἀθῆναι, 1956), 335 ἐπ.

κλησίας, ὅσον καὶ τὴν προᾶξιν, οἵτινες λεπτομερῶς ἐμελετήθησαν ὑπὸ τῶν συντακτῶν του, ὡς ἀποδεικνύουν αἱ διατάξεις του¹.

Τὸ ψήφισμα τοῦτο, ὅπερ δημοσιεύομεν κατωτέρω, φαίνεται ὅτι καὶ πρότερον εἶχεν ἐφαρμοσθῇ, βάσει δ' αὐτοῦ ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1711 καὶ ἡ ἐκλογή τοῦ Χριστοφόρου Ἀντωνοπούλου ὡς Μητροπολίτου Πατρῶν, χηρευσάσης τῆς ἑδρας διὰ τοῦ προσφάτου θανάτου τοῦ Ἀρσενίου Β' τοῦ Δημητροπούλου².

Προκειμένου νὰ ἐκδοθῇ τὸ ψήφισμα ἐπεφορτίσθησαν οἱ Ἐπόπται (Sopraintendenti)³ καὶ οἱ βοηθοὶ αὐτῶν, ὅπως συγκεντρώσουν τὰς περὶ τοῦ «λεπτοῦ» θέματος τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου τοῦ Βασιλείου τοῦ Μορέως παλαιὰς διατάξεις, ὡς καὶ τὰ ἐφαρμοσθέντα περὶ τούτου κατὰ τὸ παρελθόν, ἔτι δὲ καὶ τὰ συμφωνηθέντα — προφανῶς μετὰ τῶν Ἑλλήνων — κατὰ τὴν κατάκτησιν καὶ ὑποβάλλουν ἔπειτα τὰς σκέψεις των περὶ τῶν κανόνων, οἵτινες δέον νὰ θεσπισθοῦν πρὸς ρύθμισιν τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων. Βάσει τῆς ἐκθέσεως τῶν ἀνωτέρω ἡ Γερουσία ἐξέδωκε τὸ ἐν λόγῳ ψήφισμα.

Τοῦτο θεσπίζει, ὅτι ἡ ἐκλογή τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἐνεργῇται συμφώνως μὲ τὴν προϋπάρχουσαν συνήθειαν ὑπὸ τῶν συνελεύσεων τῶν Κοινοτήτων⁴ (*κοινοτικῶν Συμβουλίων*). Περαιτέρω δὲ καθορίζει τὰ τῆς ἐκλογῆς ὡς ἑξῆς: Αὕτη γίνεται ἐντὸς προθεσμίας δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀρχιερέως χηρείας τῆς ἑδρας, διὰ ψηφοφορίας μὲ σφαιρίδια (*ballottazione*). Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο δέον α) νὰ ἔχουν ἡλικίαν τοῦλάχιστον 30 ἐτῶν, β) νὰ εἶναι ὑπῆκοοι τῆς Βενετικῆς Δημοκρατίας, γ) νὰ εἶναι ἐνάρετοι καὶ εὐσεβεῖς· νὰ ἔχουν ζῆλον ποιμαντορικόν· νὰ εἶναι καλῶν ἡθῶν καὶ πρόσωπα

¹ Περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐπισκόπων βλ. Π. ΠΟΥΛΙΤΣΑ, *Σχέσις Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας*, Α' (Ἀθῆναι, 1946), 274 ἐπ., καὶ τοὺς αὐτόθι ἀναφερομένους, ἔτι δὲ Π. ΤΡΕΜΠΕΛΑ, *Ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν Ἐπισκόπων*, εἰς *Ἐπιστημονικὴν Ἐπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 1954-1955* (καὶ εἰς ἀνάτυπον). Ι. ΚΟΤΣΩΝΗ, *Ἡ θέσις τῶν λαϊκῶν ἐντὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ* (Ἀθῆναι, 1956), 40 ἐπ.

² ΣΤ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ, ἐνθ' ἀν., 459.

³ Ὁ πλήρης τίτλος αὐτῶν ἦτο Sopraintendenti alla formazione dei sommarii delle leggi. Οὗτοι ἐμφανίζονται τὸ πρῶτον τὸ ἔτος 1662. Περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχῆς των καὶ τῆς δικαιοδοσίας των βλ. Μ. FERRO, *Dizionario del diritto Comune e Veneto*², II (Venezia, 1847), ἐν λ. legge.

⁴ Τὸ ψήφισμα ὁμιλεῖ περὶ Consiglii (Συμβουλίων), ἡ δὲ ἐκθεσις τῶν Consultori περὶ Comunità (Κοινοτήτων). Δὲν γεννᾶται ὁμως οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι πρόκειται περὶ τῶν κοινοτικῶν συνελεύσεων — καὶ ὄχι περὶ κοινοτικῶν συμβουλίων ἐν στενῇ ἐννοίᾳ, ὡς τὰ σημερινά —. Τοῦτο ἐξάγεται σαφῶς ἐκ τῆς ἐτέρας διατάξεως τοῦ ψηφίσματος, ὅτι δηλ. ἀποκλείεται τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰ Consiglii πᾶς ξένος (*ogni forestiero*), ἐξ οὗ, κατ' ἀντιδιαστολήν, προκύπτει ὅτι εἰς ταῦτα μετεῖχον πάντες οἱ γηγενεῖς.

ἀξίας, καὶ δ) νὰ ἔχουν καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ προσόντα, ὅσα ὀρίζουν αἱ Κανονικαὶ διατάξεις τῆς Ἀνατολικῆς (Ἑλληνικῆς) Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο. Ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας τῶν δύο μηνῶν πρέπει νὰ ἐξετασθῇ καὶ νὰ ἐγκριθῇ ἀπὸ τρεῖς Ἀρχιεπισκόπους ἢ Ἐπισκόπους — προφανῶς, ἐκ τῶν τοῦ Βασιλείου τοῦ Μορέως —, ὀριζομένους πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Capitan General Da Mar, ἐν ἀπουσία δὲ τούτου, ὑπὸ τῆς ἄλλης ἀρμοδίας ἀρχῆς — τοιαύτη ἀρχὴ ἦτο, ἰδίως, ὁ Provveditor General in Morea, — ἐὰν ὁ ὑποψήφιος Ἀρχιερεὺς ἔχῃ συμφώνως μετὰ τοὺς Κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τ' ἀπαιτούμενα προσόντα «καὶ τὰς περιπτώσεις συνειδήσεως διὰ τὴν διακυβέρνησιν τῶν ψυχῶν». Διὰ νὰ γίνουν δὲ δεκτοὶ οἱ ὑποψήφιοι κατὰ τὴν ψηφοφορίαν, ὀφείλουν νὰ παρουσιάσουν εἰς τοὺς Δημοσίους Ἀντιπροσώπους τῆς πόλεως τῆς χηρευούσης ἔδρας ἔνορκον πιστοποιήσιν τῶν ἀνωτέρω ἐξεταστῶν Ἀρχιερέων περὶ τῆς ἱκανότητός των. Αὕτη δέον νὰ συνοδεύηται καὶ μὲ διαταγὴν τῶν Δ. Ἀντιπροσώπων. Ἀμφότερα τὰ ἔγγραφα ταῦτα πρέπει ν' ἀναγνωσθοῦν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν εἰς τὰ κοινοτικὰ Συμβούλια. Διὰ νὰ εὕρισκονται ἐν ἀπαρτίᾳ τὰ Συμβούλια ἀπαιτεῖται νὰ παρίστανται τοῦλάχιστον τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν μελῶν των, ἀποκλειομένου παντὸς ξένου. Ὡς ἐκλεγείς θεωρεῖται ὁ ὑποψήφιος ὁ λαβὼν πλείονας τοῦ ἡμίσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων. Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν, εἰς ἣν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ παρίστανται οἱ Δ. Ἀντιπρόσωποι, δέον ν' ἀποπέμπωνται οἱ στενοὶ συγγενεῖς τοῦ ὑποψηφίου εἰς βαθμόν, ποὺ ὀρίζουν οἱ νόμοι, καθὼς καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του, νὰ προηγήται δὲ ὀρκοδοσία. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς νὰ ὑποβάληται κατόπιν εἰς τὴν Γερουσίαν πρὸς ἐπικύρωσιν. Αἱ ἐκλογαὶ πρέπει νὰ ἐνεργῶνται εἰς κάθε πόλιν τοῦ Βασιλείου χωρὶς πάθος καὶ ἄνευ προηγουμένων ἰδιωτικῶν συμφωνιῶν.

Τὸ περὶ οὗ πρόκειται ψήφισμα διεβιβάσθη εἰς τὸν Capitan General Da Mar, διὰ νὰ διανεμηθῇ εἰς κάθε τόπον, εἰδικῶς δὲ ὀρίζεται ἐν αὐτῷ, ὅπως βάσει τούτου γίνῃ καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Μυστρᾶ, ἣτις εἶχεν ἀνασταλῇ.

Συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ψηφίσματος τούτου ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ Χριστοφόρου Ἀντωνοπούλου καὶ τῇ προτάσει τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ Sagredo ἐπεκυρώθη αὕτη ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὴν 7 Μαΐου 1712.

Τότε διέμενεν εἰς Πάτρας ὁ Ζαχαῖος Ἀντωνόπουλος, Ἀρχιεπίσκοπος Μορέων (Κιλικίας), καταγόμενος ἐπίσης ἐκ Πατρῶν, ὅστις ἀπεκλείσθη ὡς ὑποψήφιος διὰ τὴν ἔδραν τῆς Μητροπόλεως ταύτης. Οὗτος ὅμως θεωρῶν ἑαυτὸν ἐκλέξιμον, μετέβη αὐτοπροσώπως εἰς Βενετίαν καὶ ὑπέβαλεν ἀναφορὰν πρὸς τὸν Δόγην, ὑπογεγραμμένην καὶ παρ' ἄλλων κατοίκων τῆς περιφερείας Πατρῶν, δι' ἣς προσέβαλε τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Χριστοφόρου καὶ ἐζήτην τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐπικυρώσεώς της ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

Ἡ ἀναφορὰ αὕτη παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Δόγη εἰς δύο Consultori¹ πρὸς ἐξέτασιν καὶ σύνταξιν ἐκθέσεως, περὶ τῆς ὑποθέσεως πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἀρμόδιον σῶμα διὰ τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεως. Καὶ τὴν ἔκθεσιν ταύτην τῶν Consultori πρὸς τὸν Δόγην, φέρουσιν χρονολογίαν 20 Ἰουλίου 1712, κρίνομεν σκόπιμον νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα, διὰ νὰ δώσωμεν εἰκόνα περὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ἐξητάζοντο αἱ διάφοροι ὑποθέσεις τῶν κτήσεων καὶ πόσιν σημασίαν καὶ προσοχὴν οἱ Βενετοὶ ἔδιδον εἰς αὐτάς.

Ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκθέσεως γίνεται περίληψις τῶν διατάξεων τοῦ ἀνωτέρω ἀπὸ 19 Μαΐου 1696 ψηφίσματος. Εἶτα ἐκτίθενται οἱ ἐν τῇ ἀναφορᾷ τοῦ Ζακχαίου προβαλλόμενοι λόγοι ἀναθεωρήσεως τῆς ἐπικυρώσεως τῆς Συγκλήτου καὶ ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ Χριστοφόρου. Οὗτοι ἀνάγονται εἰς τρεῖς κατηγορίας. 1^{ον}) Ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ Χριστοφόρου ἦτο παράνομος καὶ ἀντικανονική, ἡ δὲ ἐπικύρωσίς της ἀπὸ τὴν Σύγκλητον ὑψηρπάσθη. 2^{ον}) Ὅτι ὁ Ζακχαῖος ἀπεκλείσθη ἄνευ λόγου τῆς ὑποψηφιότητος διὰ τὴν ἔδραν καὶ 3^{ον}) Ὅτι ὁ ἐκλεγείς Χριστόφορος ἦτο ἀνίκανος διὰ τὴν ἀρχιερατείαν ταύτην.

Καὶ ὥς πρὸς μὲν τοὺς λόγους τῆς παρὰ τὰς διατάξεις τῶν διαταγμάτων τῆς Βενετίας καὶ τῶν κοινοτικῶν, ὥς καὶ τῆς παρὰ τοὺς Κανόνας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐκλογῆς τοῦ Χριστοφόρου, ἡ ἔκθεσις δὲν εὕρισκε αὐτοὺς βασίμους, μὴ προσκομιζομένων περὶ τούτων ἀποδείξεων. Οὐχ ἦττον ὅμως ἀναφέρει αὕτη, ὅτι ὑπάρχει κατὰ τοῦ Χριστοφόρου μία καταδικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ *Pronveditore General Da Mar A. Mocenigo* τῆς 26 Νοεμβρίου 1710, διὰ τῆς ὁποίας κατεδικάσθη εἰς 3ετῇ φυλάκισιν· ἐπειδὴ ὅμως ἔδραπέτευσεν, ἐξωρίσθη οὗτος ἐξ ὅλων τῶν πόλεων καὶ χωρῶν τοῦ Κράτους πέραν τῆς νήσου Σάσωνος ἐπὶ δέκα ἔτη. Καὶ τοῦ ἐδόθη μὲν ἡ εὐχέρεια, ὅπως, ἐὰν ἐντὸς μηνὸς κατέβαλε ρεάλια 600, ἀφεθῇ ἐλεύθερος, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν περιορισμὸν ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ διαμείνῃ ἐπὶ δύο ἔτη εἰς τὸ Διακοφτό, τόπον τῆς Διοικήσεως Πατρῶν. Ὅθεν, γνωματεύουν οἱ Consultori, ὅτι ἡ ἐκλογή του θὰ ἦτο πρᾶγμα ἀπρεπὲς καὶ θ' ἀπετέλει κακὸν παράδειγμα διὰ τὸν λαὸν τοῦτον. Τὸ νὰ βλέπῃ δέ τις διωρισμένον διὰ τοῦ Rettore καὶ ἀρχηγοῦ μιᾶς Διοικήσεως ἐκεῖνον ὅστις εἶχε καταδικασθῇ πρότερον διὰ γεγονότα σκανδαλίζοντα καὶ ἀνέντιμα ἦθη καὶ ὁ ὁποῖος, ὥς ἰδιώτης μὲ ἐν ἰσχύϊ ἐξουσίαν, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εὕρισκῃται ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου θ' ἀσκήσῃ τὴν ἐξουσίαν του, ἀπάδει τόσον εἰς τὸν χαρὰ κτῆρα τοῦ ἀξιώματος, ὥστε ν' ἀποδοκιμάζεται καὶ ἀπὸ τοὺς θείους κανόνας.

Ἐπίσης θεωροῦν οἱ Consultori νόμιμον τὸ παράπονον τοῦ Ζακχαίου περὶ τοῦ ἀδικαιολογήτου τοῦ ἀποκλεισμοῦ του ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς, καθόσον συνεκέντρον

¹ Ὁ εἰς τῶν Consultori τούτων θὰ ἦτο ὁ teologo canonista Περὶ αὐτῶν βλ. Μ. FERRO, ἐν λ. Consultore.

οὗτος τὰ προαπαιτούμενα ὑπὸ τοῦ ψηφίσματος. Τοῦτο, κατὰ τὴν ἔκθεσιν, προϋποθέτει ὁ βαθμὸς του, ἀφοῦ ἐτύγχανεν ἐπὶ 25ετίαν Ἀρχιεπίσκοπος. Εἰς αὐτὸ δὲν ἀντιτίθεται τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Ζακχαῖος ἐχειροτονήθη Ἀρχιεπίσκοπος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, διότι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι τοῦτο ἐγένετο πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος τῆς 2 Ἰανουαρίου 1711 (περὶ προκηρύξεως τῆς ἐκλογῆς), ἡ ἔδρα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Μυρέων ἔκειτο ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς βενετικῆς κυριαρχίας.

Καταλήγει δὲ ἡ ἔκθεσις εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ Χριστοφόρου εἶναι ἐλαττωματικὴ καὶ πρέπει νὰ προστατευθῇ ἡ ἐλευθερία τῶν τοιούτων ἐκλογῶν, καὶ χάριν τῆς ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας, ἀλλὰ καὶ χάριν τῆς πολιτικῆς ἡσυχίας. Θὰ μείνῃ δὲ τοιουτοτρόπως ἱκανοποιημένον καὶ ἐν ἔθνος (τὸ Ἑλληνικόν), τοῦ ὁποίου ἡ πίστις καθίσταται ὄχι μόνον χρήσιμος, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαία εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον (τῆς Βενετίας) εἰς τὰς «ἐπικινδύνους ταύτας Ἐπαρχίας».

Προκειμένου δὲ νὰ γίνῃ διόρθωσις ὥς πρὸς τὴν γενομένην διὰ τοῦ Ducale τῆς 7 Μαΐου 1712 ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς, νὰ διαταχθῇ ὁ Provveditore Gen. di Morea, ὅπως προβῇ εἰς τὴν δημοσίευσιν ἐν Πάτραις διακηρύξεως, διὰ τῆς ὁποίας νὰ καλοῦνται, ὅπως παρουσιασθοῦν ἐνώπιον τοῦ Δόγη, τοῦ Collegio ἢ τῆς Consulta οἱ προβάλλοντες συμφέρον εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν καὶ ὑποβάλουν τὰ δικαιολογήματά των, δοθῇ δὲ πρὸς τὸν Χριστόφορον προσωπικὴ εἰδοποίησις διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς Βενετίαν καὶ παραστῇ εἰς τὰς γενησομένας διασκέψεις.

Αὐτὸ εἶναι τὸ περιεχόμενον τῆς δημοσιευομένης ἐκθέσεως. Ἐννοεῖται, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἔγγραφα σχετικὰ μὲ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, ἀλλὰ ταῦτα δὲν παρέχουν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς, καὶ διὰ τοῦτο ἡ τυχὸν δημοσίευσιν αὐτῶν ἀνήκει εἰς τοὺς ἱστορικούς.

I

(*Senato Rettori Registro 71. fol. 119 MDCXCVI—XIX Maggio in Pregadi*).

Decreto

Al Provveditor General in Regno di Morea.

Col solito della loro pontualità e virtù hanno in ordine alle pubbliche Commissioni versato li soprintendenti et aggiunti alla compilation delle leggi nell' esame della grave e gelosa materia del clero greco del Regno promossa in varie occasioni dal zelo de' Capitani Generali e Provveditori Generali et in diligente et esatta sua raccolta, l' institution antiche del rito stesso, le pratiche e le formalità corse nei tempi passati ed accordate nei presenti, nell' elettione de' Metropoliti e Vescovi, hanno con essenziali e prudenti riflessi suggerito quelle regole che hanno reputato consuenti et aggiustate al suo miglior ordine e direttione; — Concorso dunque il Senato